

Een hart van steen

Waar komt de naam Lombardsteeg vandaan? Waarom heeft Leiden een Schagensteeg? Wie woonde er in de Bouwelouwensteeg? Waar heeft de Spijkerboorsteeg zijn naam aan te danken? Hoeveel Molenstegen waren er vroeger in Leiden? Op deze en andere vragen geeft de historische serie Langs Leidse Stegen een antwoord. Vandaag: de Mirakelsteeg.

De Mirakelsteeg loopt van de Oude Vest naar de Clarensteeg en wordt geflankeerd door de Koddesteeg en de Janvossensteeg. Tot zo'n vijftig jaar geleden liep de steeg in één rechte lijn van de ene hoek naar de andere. Maar daar is in jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw verandering in aangebracht.

Geheel in de geest van die tijd zijn de oude huisjes in de steeg toen afgebroken om plaats te maken voor nieuwbouw en is daarbij ook meteen de loop van de steeg aangepast.

Halverwege ligt nu een speelpleintje en de beide delen van de steeg zijn daar versprengd op aangesloten. Dankzij de ontwerpwedstrijd Nieuw Elan ligt er inmiddels opnieuw een plan om de woningen in de steeg aan te passen aan de wensen van de tijd en om de Mirakelsteeg om te vormen tot auto-luw en duurzaam geheel met een beter bij de bebouwing van de omringende straten passende gevelzij.

De naam van de Mirakelsteeg verwijst naar een wonder dat hier omstreeks 1395 zou hebben plaatsgevonden. In die tijd mislukte de oogst, wat zorgde voor een tekort aan voedsel. Bovendien brak de pest uit, wat voor nog meer ellende zorgde.

Ook in Leiden en het toen nog niet door de stad geannexeerde Marendorp leed men honger. Een vrouw in de Marendorpse Sint-Annensteeg was echter op de een of andere manier toch in het bezit van een brood gekomen. Zij had daar net de helft van opgegeten en de andere helft weggelegd voor later, toen haar hongerige buurvrouw kwam vragen of ze haar geen stuk van het brood wilde geven.

De vrouw antwoordde dat ze geen brood meer had en dat als ze loog, God het brood in steen mocht veranderen. Toen ze even later de rest van het brood tevoorschijn haalde, bleek het

inderdaad versteend te zijn. En daarom veranderde de naam van de steeg in Mirakelsteeg.

Het is trouwens ook een mirakel dat het versteende brood nog steeds te zien is. Aanvankelijk werd het als relikwie in de Pieterskerk gekoesterd, maar na het ontzet in 1574 werd het door de protestanten uit de kerk weggehaald. Het bleef echter bewaard en werd in 1600 zelfs van een verklaring van echtheid voorzien.

Sinds 1950 ligt het in De Lakenhal, al is inmiddels uit onderzoek gebleken dat het geen versteend brood is, maar een gewone steen, van een soort die in en rond Leiden niet uit zichzelf voorkomt. Waarschijnlijk is hij in de late middeleeuwen als ballast op een schip van elders meegevoerd naar Leiden waar hij, net als veel soortgenoten, gebruikt zou worden als bestrating.

Vergeleken met dat loe heeft deze steen dan toch best een mooie carrière gehad.

TANNEKE SCHOONHEIM

de Schoonheim werkt op instituut voor Nederlandse Lexicologie in Leiden. Reageren: tanneke.schoonheim@nl.nl

MIRAKELSTEEG

